

Segona edició de l'm4social day, enguany dedicat a Accessibilitat digital

El passat dimecres 25 Octubre de 2017, a l'auditori de l'**Imagina Centre Audiovisual**, es va celebrar la segona edició de l'm4social day. Dinamitzada per Lluís Marquina (TV3) i sota el lema '**Les TIC per a tothom**', l'm4social day d'aquest any ha estat dedicat a l'accessibilitat digital.

La jornada va arrencar a les 9 del matí amb la benvinguda per part del Director General de la Taula d'Entitats del Tercer Sector **Toni Codina**, que va presentar les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC), com una clara eina de millora de la qualitat de vida de les persones, i com un element clau per a la reducció de les esclotxes socials. En aquest sentit, amb la voluntat que s'apliquin els criteris d'accessibilitat en tots els sectors, va atorgar a m4social la gran responsabilitat i el repte de fer accessibles les eines digitals. Seguidament, **Therese Jamaa**, General Manager de GSMA Mobile World Capital Barcelona, ha destacat el paper de la indústria de la telefonia mòbil en l'apoderament de la ciutadania, presentant alguns projectes socials que s'estan duent a terme des de la Fundació [Mobile World Capital Barcelona](#) com l'[mSchools](#) o el [d-LAB](#), que, a través de les tecnologies promouen un canvi social, i recullen les necessitats de la ciutadania per a llençar nous reptes. També ha alertat que "**el món digital ha de dissenyar de manera integradora eines tècniques per aconseguir la igualtat real d'oportunitats**". A més va presentar la iniciativa de [GSMA](#), [#CaseForChange](#), en línia amb el compromís de la indústria en recolzar els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides.

Finalment, **Lluís Torrens**, Director de Planificació i Innovació de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona, va remarcar la importància que tothom, independentment de la seva condició física, cognitiva o social, pugui accedir a les eines de la societat digital. I per això, va dir que cal una col·laboració entre el tercer sector i l'administració, per treballar juntament amb el sector empresarial en la recerca de solucions a les mancances digitals de la societat d'avui, en pro d'una societat cohesionada i integradora.

Taula 1: Quins són els reptes pendents per assolir l'accessibilitat digital?

Nereida Carrillo, periodista i consultora en comunicació digital va ser qui va moderar aquesta primera taula, on intervienien: la instructora en tiflotecnologia i Braille de l'[ONCE-CIDAT](#)

Catalunya **Vanessa Gonzalez**, el CTO de [CodeFactory](#) **Ferran Gallego**, el director d'accessibilitat a [AGILS](#) **Joan M. Gil** i el *Business Development Manager* de [Cisco Services](#) **Donald De Witte**.

Internet i les tecnologies, amb tot el que impliquen avui en dia, han de ser per a tothom, però encara avui no ho són. Des de fa dècades el consorci de la *World Wide Web* està treballant en el desenvolupament de pautes d'accessibilitat web, que juntament amb el desenvolupament dels dispositius electrònics, ha de promoure aquesta accessibilitat. En aquest sentit, quan a la taula es va demanar quins eren els **principals problemes que es troben els usuaris ONCE**, Vanessa González va dir que la diversitat del col·lectiu dels invidents fa que la naturalesa de les barreres també sigui diversa. Tot i això, va remarcar que les 2 principals eren: **l'accés als dispositius**, que a vegades no estan pensats per fer-se servir de maneres alternatives (per exemple les pantalles tàctils), i **l'accés als continguts**, plantejats amb una estructura incompatible amb els lectors de pantalla.

Respecte al sector empresarial, es va plantejar llavors **per què les empreses han d'apostar per l'accessibilitat**. Segons Ferran Gallego, hi ha varies empreses que sí la tenen en compte. Així, tots els mòbils tenen opcions d'accessibilitat a l'apartat de configuració del seu menú; el problema rau en el disseny de les aplicacions, que no estan preparades i, responent al plantejament, haurien d'apostar per accessibilitat per 3 motius: primer, **per qüestions ètiques**; segon, perquè donat que no n'hi ha gaires, suposen una **oportunitat d'èxit en el mercat**; i últim, perquè una **normativa cada cop és més exigent** que ho anirà demanant progressivament (com a inversió).

Com a element important per a superar els dèficits principals en accessibilitat, Joan M. Gil va dir que **la formació a empreses i entitats és un factor clau**, ja que la població és molt diversa i fa falta coneixement per superar totes les barreres que presenten tant els dispositius com els continguts. Segons Donald De Witte, com a exemple d'indústria, des de 'Cisco', **és crear el producte base o els 'còdecs' (de l'anglès *coder/decoder*, *codificador/descodificador*) i es deixa en obert** que permet que el desenvolupament de les aplicacions pugui tenir-ho en compte.

Pel que fa al cost que li suposa a la indústria desenvolupar productes accessibles, Vanessa González i Ferran Gallego van coincidir en el fet que la clau és el **punt del procés pel qual es comença a pensar en l'accessibilitat i també en la usabilitat universal**, perquè quan abans es cobreixin les necessitats de tothom, millor serà la sortida al mercat i més econòmic serà el producte. **És molt més costós intentar fer accessible un producte que d'entrada no ho és**. En aquest sentit, Joan M. Gil va remarcar la importància de fer consultes i proves amb usuaris des

de l'inici i Donald De Witte va explicar que a Cisco, hi ha un fons que es destina a idees interessants, on hi poden cabre projectes d'aquest tipus.

Entrant en matèria, quan a la taula es va plantejar **sobre els criteris d'accessibilitat**, Vanessa González va explicar que el consorci encara hi està treballant, però que ja hi ha grans empreses que estan apostant per l'accessibilitat, fent productes que integren les eines adients com perquè els desenvolupadors d'aplicacions vagin en la mateixa direcció. I no per qüestions ètiques només, sinó perquè hi veuen un nínxol en el mercat. Donald De Witte va posar com a exemple l'empresa Apple, que efectua els controls adients en cada moment del desenvolupament dels seus productes.

Per altra banda, Ferran Gallego va dir que moltes de les aplicacions que no són accessibles pertanyen a serveis molt bàsics, moltes de l'administració pública i, que en aquest sentit, el que **cal és que es deixi de parlar de criteris i es comenci a parlar de requisits**. Si l'accessibilitat és un requisit, caldrà tenir-la en compte per llei. Per a millorar la normativa, Vanessa González va plantejar que l'administració i la indústria haurien de trobar un espai comú que els hi permetés crear normatives assumibles. Enfront de la visió utòpica del repte que això suposa, Ferran Gallego va recordar que, en temàtica de riscos laborals, hi ha hagut una progressió enorme respecte els darrers anys, recomanant a l'administració un plantejament similar.

Nereida va demanar finalment per les **assignatures pendents en accessibilitat a les TIC**. Vanessa González va dir que per a moltes aplicacions, els canvis que cal fer per a ser compatibles amb els dispositius d'adaptació per a discapacitats que existeixen avui en dia, són molt senzills. El Joan M. Gil va posar l'exemple de la llengua de signes. Així, tant desenvolupadors com responsables de projectes han de tenir formació i conèixer els criteris d'accessibilitat. També el públic general, que per exemple no sap que les imatges poden incloure etiquetes descriptives per a cecs. A més a més es poden fer servir eines que no són dissenyades especialment per cap tipus de limitació física ni cognitiva, però que simplement arriben a més gent: la videoconferència, o la tauleta en lloc de l'ordinador. Donald De Witte va recordar que aquesta és la manera més directa i econòmica. Altres exemples com la descripció de continguts per veu i, més recentment la introducció de continguts per veu, han aportat millores per a tota la societat. Vanessa González, va tancar aquest punt expressant que, les persones que pateixen alguna discapacitat, el que volen és, dins el que són les seves limitacions, poder fer el que fa tothom sobre qüestions tan senzilles com saber quan arriba l'autobús o poder anar al supermercat, i encara que s'ha avançat molt en els darrers anys, encara hi ha gent que es queda fora.

Arribat el moment del col·loqui amb el públic, diversos aspectes van anar sortint a la taula. Un d'ells, l'**accessibilitat universal**. Malgrat que hi ha diferències entre països pel que fa a la normativa, les aplicacions poden arribar a tothom. En aquest sentit, els EEUU, un dels països que més produeix, té una legislació molt estricta, i això ha portat un benefici internacional. També es va parlar de l'ús de la **intel·ligència artificial**, per la qual segons Donald De Witte, la indústria hi està oberta. El que va causar més interès segons els comentaris dels diferents assistents va ser, per una banda, el plantejament que actualment tenim una **legislació massa permissiva**; donat que no hi ha obligació de complir els criteris d'accessibilitat, es queden molt bones idees pel camí. Per altra banda, la **manca de comunicació desenvolupador-usuari**, que dóna lloc a productes que no són accessibles per a tothom. Una proposta interessant de Joan M. Gil va ser que hi hagués una entitat de referència, especialitzada en accessibilitat, que agrupi totes les necessitats de tota la societat.

Taula 2: L'Estat de l'accessibilitat digital en els serveis públics i els seus requisits

La segona taula rodona de la jornada es va centrar en l'estat de l'accessibilitat digital en els serveis públics i en la qual, es va estrenar com a moderador **Javier González**, gerent de [Citilab Cornellà](#). L'acompanyaven el [Cap de Servei d'Inclusió i Capacitació Digital](#) de la Generalitat de Catalunya **Ricard Faura**, el Director de [Govern Obert](#) a la Diputació de Barcelona, **Carles Agustí**, el tècnic en accessibilitat de l'[Institut Municipal de Persones amb Discapacitat](#) (IMPD), **Guillermo Hurtado** i la Responsable de Projectes Fundacionals a [Fundacio.cat](#), **Cira Pérez**.

Javier González va començar recollint breument les reflexions del col·loqui de la primera taula per preguntar sobre l'estat de l'accessibilitat digital a l'administració. Carles Agustí va admetre que **cal un canvi cultural entre administracions i també en el conjunt de la ciutadania**.

L'administració es troba encara enmig d'un procés de digitalització, que està comportant canvis profunds interns i també en la manera de dirigir-se als ciutadans. Davant del repte d'arribar a tota la població, amb la multidisciplinarietat que això comporta, segons Agustí, cal una col·laboració màxima entre institucions públiques. Segons Ricard Faura, per altra, donada la magnitud de la **revolució que a escala tecnològica i digital està vivint la societat**, dins del que cap, l'administració pública si es va posant al dia. Posa, com a exemple, l'apoderament que les TIC va atorgar a la població catalana durant el referèndum de l'1 d'Octubre, mentre un govern poc adaptat que va actuar tancant webs. Faura va reconèixer que hi ha camí per recórrer i, donada la diversitat de la societat, **cal un pacte social, on tots els actors es posin d'acord, per a cobrir totes les necessitats**.

Respecte tecnologies no accessibles com les pantalles tàctils, es va demanar **què poden aportar les entitats** com la Fundació.cat. Cira Pérez va dir que no s'havia d'assumir mai que no es pot adaptar una tecnologia concreta, perquè la resignació no aporta res. Pérez va explicar que des de Fundació.cat es treballa per apoderar a la societat, i per això s'estableixen ponts entre agents experts perquè es produeixin els canvis d'una manera efectiva. Va posar com a exemples, programes de capacitació digital per a mestres o la col·laboració amb l'entorn del tercer sector perquè aquest tingui presència *online*; en definitiva, des de la Fundació **es treballa per crear un ecosistema digital en què es pugui teixir un canvi**.

Guillermo Hurtado va dir que sí que creia en un marc normatiu per a fer que les TIC siguin accessibles, però perquè hi hagi aquest marc normatiu cal fer política. **L'èxit que ha de guiar aquesta incorporació a les tecnologies ha de ser un fruit de la voluntat política, la pressió dels col·lectius, i el treball dels tècnics** en continu diàleg amb els desenvolupadors. Per això cal tenir un pla. Va posar com a exemple el **Pla d'Accessibilitat**, mitjançant el qual l'accessibilitat s'integra a les tecnologies d'una manera transversal. El pla ha donat lloc a què totes les màquines de venda de bitllets de metro incorporin la navegació per veu, o a què a l'autobús s'indiqui la propera parada. En aquesta línia, Carles Agustí va reconèixer que tot i que al web del Govern Obert hi ha múltiples iniciatives en tecnologies o Open Data, a la Diputació de Barcelona cal fer un pas més en la integració dels col·lectius amb discapacitat.

Respecte la qüestió d'establir lleis, inspeccions o multes que protegeixin el dret a l'accessibilitat digital, Javier González va plantejar llavors a la taula si **els procediments que fa servir l'administració inclouen el que cal perquè un col·lectiu concret es pugui veure reflectit**. Guillermo Hurtado va expressar que l'accessibilitat és un dret fonamental i que la incorporació de requeriments era una obligació absoluta. Per això, Hurtado va subratllar que a l'IMPD s'està treballant per a poder incorporar tots els criteris. De moment, hi ha hagut una **millora de la normativa dels concursos públics**, que han donat lloc a millores en altres àmbits, per exemple amb el nou format dels contenidors o la incorporació dels senyals sonors a tots els semàfors.

Així mateix, recuperant temes de la primera taula, es va preguntar per la **viabilitat del co-disseny entre administració, empresa i usuari**. Carles Agustí va reconèixer que un dels terrenys millorables de l'administració era la incorporació dels agents afectats en els projectes. Des de l'Ajuntament de Barcelona s'estan començant a incorporar iniciatives que van en aquesta línia. Així, mitjançant el projecte [Open Data](#) o d'**obertura d'informació del sector públic**, s'exposa la informació generada o custodiada pels organismes públics perquè empreses, investigadors o la ciutadania pugui aprofitar-la. D'una manera semblant, Ricard

Faura va comentar que a la Generalitat també hi ha nou portal de dades obertes al servei dels ciutadans. En la mateixa línia hi ha altres iniciatives com el, que són entitats en què les empreses, organismes públics, centres de recerca i ciutadans poden prendre partit en el procés co-creant i validant tecnologies, plataformes, productes, serveis, i models de negoci en entorns i contextos reals i quotidians. Javier González, gerent del CatLab Citilab, va comentar que potser **estem molt acostumats a comprar productes o serveis però no estem acostumats a comprar idees**. En aquest sentit, Cira Pérez va dir que a la Fundació son conscients que les idees han de coincidir amb els recursos i, que per això creuen que han de venir de fora. Així, amb la intenció de sumar esforços tenen convocatòries obertes perquè es presentin nous projectes.

Finalment, es va parlar dels **recursos que s'estan destinant a l'accessibilitat**. Guillermo Hurtado va explicar que els pressupostos de l'espai públic ja integren l'accessibilitat. Per la seva banda, Cira Pérez va esmentar la falta de formació en accessibilitat digital perquè es tingui més en compte.

Amb el el pas a les preguntes i comentaris dels assistents, de nou van sortir temes que s'havien anat tractant al llarg de la jornada. Es va preguntar a la taula **com es podia fer un pacte social que respongués a la urgència** de la qüestió si no era mitjançant normatives estrictes. Des de la taula es van mostrar més partidaris de **l'impuls d'un canvi cultural a partir de la conscienciació, la divulgació i l'educació**. Caldria que els treballadors públics i els tècnics de tots els àmbits rebessin formació en accessibilitat digital. També va sortir el tema de la **lleï de contractes del sector públic**; es va expressar que a l'àmbit autonòmic s'hauria de contemplar la contractació de persones amb discapacitat. Carles Agustí es va mostrar d'acord i va detallar que es tractava d'una qüestió jurídic-tècnica.

Es va tancar aquesta segona taula demanant pel grau d'optimisme enfront de la feina que queda per fer. Cira Pérez es va mostra optimista; **encara que es requereixi un esforç, l'avenç tecnològic és símbol de millora**. En Ricard Faura va admetre que **calia ser crític amb un mateix per a poder avançar però també s'havia de tenir present l'avenç obtingut durant els darrers anys** com a impuls per a seguir treballant. En Carles Agustí, d'acord amb en Ricard va remarcar que **s'anaven aconseguint fites en la conscienciació social**. Segons Guillermo Hurtado **és fonamental per una banda donar respostes immediates** a les necessitats reals dels ciutadans del present i per l'altra projectar una **visió a llarg termini per activar mecanismes que donin resposta**.

Cloenda

Per tancar la jornada, de nou **Toni Codina**, Director General de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya es va adreçar a tots els participants mostrant-se satisfet amb la jornada. Va recordar que m4social té varies iniciatives com m4social Hub o l'm4 social academy, totes elles amb **l'objectiu d'apropar el món de la tecnologia a les entitats socials** a través d'accessibilitat. **Marc Simón**, Director Corporatiu de l'Obra Social de la Fundació Bancària La Caixa, va destacar que la tecnologia ha de servir per arribar a tots els col·lectius perquè sigui un motor social. Així va advertir que **si la transformació digital no estava a l'abast de tothom, podia introduir desigualtats socials**. Finalment el Secretari d'Afers Socials i Famílies **Francesc Iglesias**, va agrair a assistents i participants la qualitat dels continguts i les aliances que entre actors tecnològics, govern i tercer sector, remarcant que **val la pena la interacció de gent diversa que s'uneixi per a millorar la vida dels ciutadans**.